

Jacht op Westerschelde

Henk Castelijns, Peter Maas, Eric Martelijn & Gerard van de Wiel

De Westerschelde is een estariumgebied zoals we in Nederland geen tweede kennen. Het is een centraal gelegen arm, met daar omheen bij laag water droogvallende slikken, stranden, zandbanken en niet in de laatste plaats schorren.

Eén van die schorren is het Verdrongen Land van Saeftinghe. Dit zeer uitgebreide brakwaterge-tijdengebied is van nationale en internationale zeldzaamheid. Veel van de genoemde gebieden kunnen fungeren als hoogwatervluchtplaats: gebieden waar vogels zich kunnen terugtrekken voor het opkomende water.

De Westerschelde vormt een onafscheidelijk geheel met andere (voormalige) zeearmen zoals Grevelingen, Haringvliet en Oosterschelde. Een gebied dat samen het Deltagebied genoemd wordt, eigenlijk ten onrechte.

In december 1974 verscheen er een publicatie van Saeijs & Baptist, getiteld: 'De internationale betekenis van de Deltawateren voor vogels'. Hierin wordt het Deltagebied getoetst aan internationaal erkende normen, die voor een aantal vogelsoorten uit de groep van de eenden, ganzen, zwanen en een aantal steltlopersoorten, zijn vastgesteld. Wanneer een vogelsoort een bepaald aantal in een gebied overschrijdt, dan is dit gebied van internationaal ornithologisch belang. Er dient dan ook gestreefd te worden naar het behoud van deze gebieden. In het rapport worden diverse soorten opgesomd die deze criteria overschrijden, waarmee dus is aangetoond dat de Westerschelde een zeer belangrijk gebied is voor vogels.

Voor ten minste 16 soorten kan het Westerscheldegebied van internationale betekenis worden genoemd. Dit wil echter absoluut niet zeggen dat het gebied voor andere soorten niet belangrijk zou zijn! Een en ander is gebaseerd op gegevens uit het telseizoen 1972/1973 en op gegevens van recente datum.

Enkele voorbeelden van vogelsoorten, die in belangrijk groot aantal in het Westerscheldegebied voorkomen, staan hieronder met aantallen vermeld.

Smient	19800
Pijlstaart	6700
Scholekster	17600
Tureluur	9200

Ondanks deze feiten vinden er in dit gebied activiteiten plaats die zeker niet ten goede komen aan de vogels. Eén ervan willen wij hier nader bekijken, namelijk de jacht, met de verschillende kanten ervan.

Jacht staat de laatste tijd meer en meer ter discussie. Deze discussie valt in het algemeen positief uit wanneer de jacht gebruikt wordt als een middel om schade aan bijvoorbeeld de landbouw te voorkomen of te beperken. Bij jacht op de Westerschelde kan hiervan echter geen sprake van zijn. Vogelsoorten die in de Jachtwet genoemd worden, kunnen,

zolang ze buitendijks zitten, op geen enkele manier schade aan wie of wat dan ook berokkenen. Ons inziens werkt jacht hier zelfs net averechts. Wanneer er immers geschoten wordt op bijvoorbeeld een groep Wilde Eenden, dan zullen er misschien een paar geraakt worden. Het overgrote deel van de groep echter vliegt weg naar een plaats waar ze zich veilig achten. Dit kan in sommige gevallen best een gebied zijn dat binnendijks gelegen is. Landbouwgronden dus!

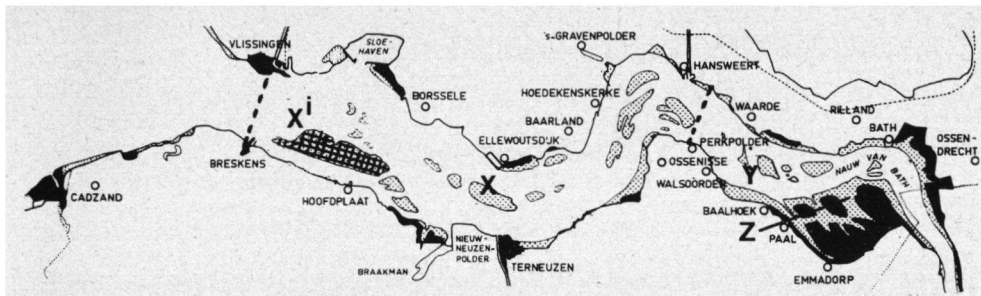
Aparte vermelding verdient de ganzenjacht. Deze zeer omstreden vorm van jacht vindt ook plaats in het Westerschelde-gebied, onder andere in Saeftinghe.

Weliswaar is de jacht alleen geopend tot 's morgens 10 uur, toch kan jacht in dit tijdvak leiden tot enorme verstoring in het dagelijks ritme van de ganzen. Eenmaal op de wieden komen ganzen niet vlug terug tot rust. En nogmaals: wat voor schade of last kunnen ganzen in dit gebied doen?

Dit geldt ook voor onder andere Wintertaling, Pijlstaart, Smient en vele andere soorten.

De jacht op de Westerschelde wordt hiermee een bijzonder twijfelachtige zaak. Er is geen sprake van een of andere beheersjacht. Wij kunnen er maar een woord voor vinden: Plezierjacht! Dat zo iets nog kan voorkomen is een hoogst bedenkelijke zaak. Toch zeker wanneer ook de volgende aspecten in ogenschouw worden genomen.

Het Westerschelde-gebied is een uitgestrekt vlak gebied. De jagers zullen de vogels dus niet gemakkelijk dicht kunnen benaderen. Dit houdt automatisch in dat vanaf grotere afstand geschoten zal worden. Vanzelfsprekend wordt de kans dat de vogels alleen maar worden aangeschoten aanzienlijk vergroot. De vogels kunnen dan meestal wel verder vliegen, maar zullen nog urenlang een doodstrijd moeten voeren. Regelmatig worden dergelijke jachtsoorten aangetroffen, vooral rond Saeftinghe en op de verschillende zandplaten. Bovendien kunnen deze vogels een

Gebied X: jacht verpacht aan jagersvereniging 'De Scheldezonnen' te Antwerpen, met uitzondering van gebied Xi, De Hoge Platen, dat in beheer is bij Het Zeeuws Landschap;

Gebied Y: is jachtvrij;

Gebied Z: natuurreservaat Saeflinghe, jacht verpacht aan een Belgisch-Nederlandse combinatie.

haard gaan vormen voor botulisme, zeker wanneer ze in binnendijkse gebieden terecht komen. Dit houdt in dat voorkomen moet worden dat vogels worden aangeschoten. Dit kan alleen maar bereikt worden door **algemene stopzetting van de jacht!**

Tot nu toe hebben we het alleen gehad over ganzen en eenden. Maar er zijn natuurlijk nog veel meer vogels in de Westerschelde. Onder andere de zeer belangrijke groep steltlopers. Jacht op steltlopers is niet toegestaan, maar toch heeft jacht, al is deze niet specifiek op steltlopers gericht, voor deze vogels een nadelige invloed. Veel steltlopers maken gebruik van de schorren, slikken en plaatcomplexen die in de Westerschelde gelegen zijn. Deze vormen een uitermate belangrijke rust- en foerageergebied. Zeker gedurende de trek-tijd. Dit is toch al een zeer kritische tijd voor vogels. Ze moeten dan zeer grote afstanden afleggen, maar af en toe de trektocht onder-

breken om te foerageren en te rusten. Daarvan kan natuurlijk geen sprake zijn wanneer er gejaagd wordt. De vogels worden dan gedwongen om hun tocht te hervatten, zelfs al hebben zij nog geen gelegenheid gehad om te rusten en te foerageren. Dit betekent een ernstige verzwakking van deze vogels, en dus een hogere sterftedans. Onder deze vogels zijn diverse bedreigde soorten, zoals de Kemphaan.

Dat is nog een reden om de jacht onmiddellijk stop te zetten!

Wij zeiden al dat jacht op steltlopers niet is toegestaan. Toch is het enkele malen gezien, dat vanaf bootjes werd geschoten op steltlopers! Het spreekt vanzelf dat dit ongeoorloofde praktijken zijn. In de praktijk blijkt dat controle op naleving van de Jacht- en Vogelwet zeer moeilijk is. Te meer een argument om in het Westerschelde-gebied de jacht volledig stop te zetten!

■ Henk Castellijns, Kasteelstraat 25, 4553 BA Philippine, Peter Maas, Eric Martelijn & Gerard van de Wiel.

KNJV-bioloog wil verlenging ganzenjacht

Tijdens een bijeenkomst van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) op 9 december 1980 te Zwolle hield de als bioloog aan deze vereniging verbonden S. Siebenga voor enkele tientallen jagers uit de omgeving een spreekbeurt. Hij pleitte voor een verlenging van de ganzenjacht in Nederland tot bijvoorbeeld eind februari - begin maart. De jaagtijd, zoals deze thans wettelijk is vastgesteld namelijk vanaf een half uur voor zonsopgang tot 10 uur 's morgens, zou bovendien uitgebreid moeten worden naar een halve of een hele dag (Zwolsche Courant, 10 december 1980).

Zie ook 'De Nederlandse Jager' 88(1):6.

Het Planken Wambuis van 'Natuurmonumenten'

Als verjaarscadeau in het jubileumjaar van 'Natuurmonumenten' bood staatssecretaris Wallis de Vries van CRM namens de regering

'Natuurmonumenten' de 2000 ha van het Veluwe 'Planken Wambuis' aan. Een schitterend geschenk dat de hele zuidelijke Veluwe, ten oosten van Ede tot Dieren tot een aaneengesloten geheel maakt in handen van Natuurmonumenten: Planken Wambuis, de Hoge Veluwe, het Deelerwoud en het nationaal park Veluwezoom.

In 1974 werd het rijk eigenaar van het landgoed en dat heeft het nu in z'n geheel overgedragen aan 'Natuurmonumenten'. Eén derde gedeelte is stilteservaat en ontoegankelijk voor het publiek, tweedeerde biedt een vrije wandeling. Het ligt ter weerszijden van de autoweg A 12. In 'Het Vogeljaar' 23(2): 59-72 verscheen een groot artikel van B. van Rossum over de broedvogelbevolking van het landgoed 'Planken Wambuis' in 1973, met gegevens uit het verleden dat de bescherming van dit gebied moest stimuleren en waaruit samen met andere artikelen over de Veluwe ons speciale Veluwe-nummer ontstond! Geïnteresseerden raden wij ten sterkste aan bovenstaand artikel te raadplegen.